

СТОЙНОСТТА И ПРИЛОЖЕНИЕТО НА ИМПРОВИЗАЦИЯТА В ОБУЧЕНИЕТО ПО ТАНЦОВА ХОРЕОГРАФИЯ

Сонг СиНи

Югозападен университет „Неофит Рилски“, Благоевград

Резюме: *Като ядро на създаването на танцово изкуство, моделът на обучение на танцови хореографи отдавна търси баланс между „техническо обучение“ и „вдъхновение“. Традиционното обучение по хореография често се фокусира върху натрупването на двигателни умения и обучението на структурни методи, като до известна степен пренебрегва дълбокото стимулиране на вътрешната субективност и оригиналност на твореца. Импровизацията, като метод за незабавно артистично творчество, използващ тялото като среда при специфични правила, все повече се превръща в незаменима ключова връзка в обучението по модерна и съвременна танцова хореография. Тази статия има за цел да изследва многобройните ценности на импровизацията в обучението по танцова хореография, включително стимулиране на произхода на движението, култивиране на субективното съзнание на хореографа, разширяване на творческото мислене и като специфичен хореографски метод. Допълнително се разглеждат специфичните ѝ пътища на приложение в преподавателската практика, като се стреми да демонстрира, че импровизацията е важен мост, свързващ техниката, мисленето и произведенията, култивирайки иновативни хореографи с независими артистични личности.*

Ключови думи: Импровизация; Танцова хореография; Обучителна стойност; Методи на преподаване; Творческо мислене

THE VALUE AND APPLICATION OF IMPROVISATION IN DANCE CHOREOGRAPHY TRAINING

Song XinYi

Southwest University "Neofit Rilski", Blagoevgrad

Abstract: As the core of dance art creation, dance choreography training has long sought a balance between "technique instruction" and "inspiration." Traditional choreography teaching often focuses on accumulating movement materials and training structural methods, while neglecting to some extent the deep stimulation of the creator's inner subjectivity and originality. Improvisation, as a method of instant artistic creation using the body as a medium under specific rules, is increasingly becoming an indispensable key link in modern and contemporary dance choreography training. This article aims to explore the multiple values of improvisation in dance choreography training, including stimulating the origin of movement, cultivating the choreographer's subjective consciousness, expanding creative thinking, and as a specific choreography method. It further elaborates on its specific application paths in teaching practice, aiming to demonstrate that improvisation is an important bridge connecting technique, thinking, and works, cultivating innovative choreography talents with independent artistic personalities.

Keywords: Improvisation; Dance Choreography; Training Value; Teaching Methods; Creative Thinking

I. Предговор

Изкуството на танцовата хореография е по същество изкуството на откриването, организацията и оформянето. Това изисква хореографите да притежават не само умела физическа техника и богат речник от движения, но и остро възприятие, жизнено въображение и уникални структурни способности. В традиционните системи за обучение по хореография обаче често виждаме ученици, които овладяват огромно количество хореографска „граматика“ и „синтаксис“, но се борят да намерят правилните думи или изразителни емоции. Техните произведения често показват техническа изтънченост, но им липсва движеща се душа и индивидуалност. Коренът на това затруднение се крие в неспособността ефективно да се активира и насочи присъщата движеща сила на творчеството – личният житейски опит на хореографа, емоционалните импулси и уникалната му перспектива.

Въвеждането на импровизацията е мощен отговор на това затруднение. Тя не е просто „случайно движение“, а силно фокусирано и възприемчиво творческо състояние. Тя набляга на „процеса“ пред „резултата“, освобождавайки тялото от фиксирани модели на движение и нагласи в „настоящия“ момент, превръщайки го в директен инструмент за възприятие, мисъл и изразяване. Тази статия ще анализира систематично основната стойност на импровизацията в обучението по хореография и ще изгради рамката на нейното приложение от основното обучение до крайния продукт.

I. Основната ценност на импровизацията в обучението по танцова хореография.

Стойността на импровизацията далеч надхвърля простото предоставяне на няколко нови движения и пози за дадено произведение; тя преобразява творческата екосистема на хореографа на по-дълбоко ниво и в по-шир око измерение.[1]

[1]Уанг Джундзян. За значението на импровизацията в танцовата хореография. *Art Panorama*, 2022(31), 118-120.

(I) Вдъхновяване на произхода на движението и развиване на персонализиран речник на движенията

Всеки танцор притежава уникално тяло, с различия в мускулната памет, двигателните навици и дори физиологичната структура. Традиционното обучение има за цел да унифицира стандартите, докато импровизацията възприема обратния подход. Тя насърчава танцорите да се върнат към самите тела, започвайки от вътрешните си физиологични и психологически чувства, за да изследват движенията, които принадлежат на „самите тях“.

1. От „имитация“ към „откриване“: Обучението по импровизация насочва хореографите да се фокусират върху фундаментални елементи на тялото като тегло, дишане, плавност, паузи, дисбаланс и ребалансиране, позволявайки им да открият богатите телесни текстури, скрити от стандартизираните танцови движения. Фино треперене, причинено от вътрешно напрежение, уникална походка, произтичаща от неочаквано изместване на центъра на тежестта, всичко това може да се превърне в семена на персонализиран речник. 2. Свързване на емоцията и движението: Импровизацията набляга на „емоцията, възникваща вътрешно и проявяваща се външно“. При дадена ситуация или емоционално предложение, хореографът трябва бързо да трансформира абстрактните вътрешни преживявания в конкретни физически движения. Този процес установява пряка невронна връзка между емоцията и движението, превръщайки движението вече не в празен символ, а в „смислена форма“, пълна с разказ и изразителност.

(II) Култивиране на субективността и способността за вземане на решения на хореографа

Основната отговорност на хореографа е „изборът“ и „преценката“. Импровизацията е миниатюрен, високоскоростен процес на вземане на решения, отлична арена за култивиране на субективността на хореографа.

1. Укрепване на моменталната преценка: В импровизацията танцорите

трябва да решат светкавично какво ще бъде следващото движение, къде ще се случи и как ще се развие. Този непрекъснат цикъл на „избор-изпълнение“ значително тренира интуитивната преценка и действие на хореографа.

2. Изграждане на артистична увереност: Когато хореографите са свидетели и лично практикуват творческия процес от нищо към нещо чрез импровизация, те постепенно се доверяват на собствената си телесна мъдрост и артистична интуиция. Тази увереност „Мога да творя“ е психологическата основа за освобождаване от сляпото поклонение на класиката и авторитетите и формиране на независим артистичен стил.[2]

(III) Разширяване на творческото мислене и освобождаване от инерцията

Дългосрочното професионално обучение лесно води до „физическа инерция“ и „умствена установка“. Импровизацията, със своята несигурност и игривост, се превръща в мощен инструмент за разбиване на тези ограничения.

1. Пробиване през инерцията на движението: Чрез задаване на ограничителни условия (като например разрешаване само на използването на определена част от тялото, разрешаване само на движение на ниска височина и изискване за взаимодействие с определен обект), импровизацията принуждава хореографите да излязат от зоните си на комфорт, да изследват нетрадиционни методи на движение и по този начин да открият изцяло нови възможности за действие.

2. Стимулиране на творческото мислене: Излагането на импровизация и принципа „Да, И“ в театралното представление (т.е. безусловно приемане и развиване на креативността на връстниците) в обучението по импровизация може да култивира дивергентното мислене, асоциативните способности и структурните способности на хореографите. Те се учат бързо да свързват и трансформират привидно несвързани елементи, осигурявайки ментален модел

[2]Анонимен. Изследване върху култивирането и развитието на творческото мислене в танцовата хореография. *Art & Technology*, 2015.

за структурната концепция на произведението на макро ниво.

(IV) Директна стойност като хореографски метод

В практиката на много съвременни хореографи самата импровизация се е превърнала от метод за обучение в основен хореографски метод.

1. Незабавна хореография: Това включва директна импровизация по време на представление, което води до напълно ново и уникално произведение за всяко представление. Това изисква от хореографите да притежават изключително високи всеобхватни качества и представлява върховен израз на импровизационните способности.[3]

2. „Структурирана импровизация“: По време на фазата на създаване хореографът насочва танцьорите в колективна или индивидуална импровизация, като определя ясни правила, задачи и структурни рамки, улавя, подбира, усъвършенства и затвърждава ефективни материали за движение. Този метод значително обогатява детайлната текстура на произведението и придава на изпълненията на танцьорите жизнен „настоящ момент“.

II. Специфични пътища на приложение на импровизацията в обучението по хореография

Систематичното интегриране на импровизацията в обучението по хореография изисква следване на принципа на постепенно развитие от просто към сложно и отвътре навън, като се изгражда стъпка по стъпка учебна рамка.

(I) Основен етап: Пробуждане на тялото и възприятието

Целта на този етап е да се „разчупи ледът“, позволявайки на обучаемите временно да се откъснат от установените танцови модели и да преоткрият телата си.

1. Елементарна импровизация: Изследване около един телесен елемент, като например „импровизация на теглото“ (изследване на лекотата и тежестта), „пространствена импровизация“ (изследване на точки, линии и равнини), „времева импровизация“ (изследване на бързо, бавно, паузи и прекъсвания) и

[3]Анонимен. За ролята на импровизационното обучение за пробуждане на подсъзнателната креативност.
Grand Stage, 2010.

„релационна импровизация“ (изследване на взаимоотношенията със земята, въздуха или обект).

2. Сензорна импровизация: Деактивиране или засилване на определено сетиво, като например движение със завързани очи, разчитане на допир за възприемане на партньор; или слушане на музика и реагиране само на нейния тембър и текстура, а не на мелодията ѝ.

(II) Междинен етап: Въвеждане на предложения и правила

Надграждайки се върху събуденото тяло, се добавят прости хореографски концепции, насочващи импровизацията към съзнателна структурна посока.

1. Тематична импровизация: Даване на учащите литературни, образни или емоционални предложения, като например „Предстояща буря“, „Забравена играчка“, „Колебание“ или „Преди изригването“. 1. ****Преходен танц:**** От учащите се изисква да превърнат абстрактни понятия във физически движения.

2. Импровизация, базирана на правила: Това включва определяне на ясни правила, като например „развитието на движението трябва да използва принципа на контраста“ (бързо движение, последвано от бавно движение, движение в голямо пространство, последвано от движение в малко пространство); или „пренос на движение“ (А създава движение, Б го модифицира и развива, след което го предава на В). Този тип обучение въвежда хореографски техники.^[4]

3. Контактна импровизация: Като зряла система за импровизация, контактната импровизация набляга на това, че танцуващите партньори споделят теглото и прехвърлят енергия чрез физически точки на контакт, съвместно създавайки плавни дуети или групови танци чрез невербална комуникация. Тя значително култивира дълбокото разбиране на хореографа за теглото, доверието, слушането и сътрудничеството.

(III) Напреднал етап: Към творението и произведението

[4]Уан Сум. Работилница „Танц на духа“: Изследване на същността на тялото в импровизационната хореография. Лекции в Танцовата академия, 2025.

На този етап импровизацията е по-целенасочена, като служи директно на генерирането на материал и изследването на структурата на произведението.

1. Мотивационно развитие и вариационна импровизация: Като се има предвид кратък мотив на движението, от обучаемите се изисква да импровизират и да развият вариации и разновидности, използвайки елементи като пространство, време, сила и ритъм, преживявайки как една тема може да се превърне в богат разказ.

2. Структурна импровизация: Хореографите се разделят на групи и им се дава тема и времево ограничение (напр. 5 минути), което изисква от тях спонтанно да замислят миниатюрна танцова драма, включваща начало, конфликт, кулминация и край. Това всеобхватно развива техните способности за концептуализация, сътрудничество, постановка и изпълнение.

3. Импровизацията като хореографски метод: Когато създава цялостно произведение, хореографът може да води танцьорите в обширна колективна импровизация около основна тема, записвайки целия процес на камера. След това хореографът и танцьорите гледат записа заедно, избирайки сегменти от движенията, динамични взаимоотношения или сцени, които отговарят на характера на произведението като суровина за по-нататъшно усъвършенстване. Този метод гарантира оригиналността и жизнеността на произведението.[5]

III. Предизвикателства и размисли при прилагането

При насърчаване и прилагане на обучението по импровизационно творчество, трябва да се признаят и предизвикателствата, пред които е изправено.

1. Високи изисквания към учителите: Фасилитаторът в импровизационен клас е не само преподавател на техника, но и създател на атмосфера, стимулатор на мисълта и контролер на процеса. Учителите трябва да притежават дълбоки професионални качества, изострени умения за наблюдение и гъвкава

[5]Анонимен. Култивиране на способността за творческо мислене в танцовата хореография. *Drama House*, 2016.

преподавателска мъдрост.[6]

2. Рискове от „формализация“ и „празнота“: Без ясно ръководство и задълбочено усъвършенстване, импровизацията може лесно да се превърне в повърхностна физическа дейност, изпадайки в неловкото състояние на „движение заради самото движение“. Учителите трябва да обобщават, коментират и повдигат въпроси своевременно, помагайки на учениците да се издигнат от сетивния опит до рационалното разбиране.[7]

3. Баланс с традиционното обучение: Импровизацията не е предназначена да замести изучаването на традиционни хореографски методи, а по-скоро да ги допълни. Идеалната система за обучение по хореография трябва да бъде органична комбинация от „импровизация“ (източник на вдъхновение и материал) и „техника“ (инструментите за организация и представяне).

IV. Постигане на присъда

В заключение, импровизацията играе незаменима роля в обучението по танцова хореография. Тя е много повече от обикновена игра за загарване или техника за събиране на материали; Това е цялостна творческа философия и практическа система, посветена на освобождаването на тялото, активирането на ума и оформянето на субекта. Тя разрушава бариерите на хореографията отвътре, трансформирайки хореографите от пасивни имитатори и изпълнители в активни откриватели и творци. Чрез стимулиране на персонализиран речник на движенията, култивиране на силно чувство за субективност, разширяване на отвореното творческо мислене и директно служене като ефикасен метод за хореография, импровизацията влива непрекъснат поток от жизненост в образованието по танцова хореография.[8]

[6] Събиране на младежта в звездното небе - младежко естетическо възпитание. Стимулиране на креативността чрез импровизация. China News Network, 2025.

[7] Дзян Хейберг, Лиу Хуян, Уанг Динк, „Замисляне, изследване и развитие – важната проява на импровизацията в танцовата хореография“. *Drama House* 2024.

[8] Изследване на приложението и ролята на импровизацията в танцовата хореография“ Лян Пушун, *Drama House*, 2022.

В днешното съвременно танцово изкуство, което все повече набляга на оригиналността, провокиращите размисъл теми и личностното изразяване, оценяването и задълбочаването на приложението на импровизацията в преподаването е съществено изискване за култивиране на таланти в танцовата хореография, които могат да се изправят срещу времето, да се изразяват искрено и да притежават иновативен дух. Вдъхновява ни, че най-трогателните танци винаги започват с искрено тяло, което се осмелява да изследва непознатото, а импровизацията е именно брилянтната отправна точка за пробуждането на това тяло и овластяването му с творческа сила.

Библиография

1. Уанг Джундзян. За значението на импровизацията в танцовата хореография. *Art Panorama*, 2022(31), 118-120.
2. Анонимен. Изследване върху култивирането и развитието на творческото мислене в танцовата хореография. *Art & Technology*, 2015.
3. Анонимен. За ролята на импровизационното обучение за пробуждане на подсъзнателната креативност. *Grand Stage*, 2010.
4. Уан Сум. Работилница „Танц на духа“: Изследване на същността на тялото в импровизационната хореография. Лекции в Танцовата академия, 2025.
5. Анонимен. Култивиране на способността за творческо мислене в танцовата хореография. *Drama House*, 2016.
6. Събиране на младежта в звездното небе - младежко естетическо възпитание. Стимулиране на креативността чрез импровизация. China News Network, 2025.
7. Дзян Хейберг, Лиу Хуян, Уанг Динк, „Замисляне, изследване и развитие – важната проява на импровизацията в танцовата хореография“. *Drama House* 2024.
8. Изследване на приложението и ролята на „импровизацията“ в танцовата хореография“ Лян Пушун, *Drama House*, 2022.